

16/11 1945.

J. 1392/45
1427/45
1443/45
1458/45
1459/45

Avskrift:

K. Generalpoststn.
K. Jvgstn.
K. Telegrafstn.
K. Ortnamnskommissionen.
Ls i Gbgs och Bohus län.

Till

Stadsfullmäktige i Göteborg,

G ö t e b o r g.

I skrivelse till Kungl. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen den 23 oktober 1945 har Ni, under återopande av framställning av Göteborgs stads drätselkammare å andra avdelningen, och yttrande av Göteborgs stadskollegium (Bil. A) samt beslut av stadsfullmäktige i Göteborg vid sammanträde den 18 oktober 1945, anhållit att namnet Stadsgränsen å station vid järnvägen Saltholmen - Göteborg måtte ändras till Kungsten.

I ärendet ha utlåtanden avgivits av Kungl. Generalpoststyrelsen, Kungl. Järnvägsstyrelsen, Kungl. Telegrafstyrelsen och Kungl. Ortnamnskommissionen, vilka icke haft något att erinra mot namnändringen.

Kungl. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förklarar därför härmed att ovannämnda station Stadsgränsen vid järnvägen Saltholmen - Göteborg härfter skall benämnas Kungsten.

Avskrift av denna skrivelse tillställles samtidigt härmed Kungl. Generalpoststyrelsen, Kungl. Järnvägsstyrelsen, Kungl. Telegrafstyrelsen, Kungl. Ortnamnskommissionen och Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län.

Stockholm den 16 november 1945.

Kungl. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen

Nils Bolinder.

1945

Göteborgs

N:o 433

Stadsfullmäktiges Handlingar.

Yttrande av stadskollegiet över framställning av drätselkammarens andra avdelning angående ändring av stationsnamnet Stadsgränsen vid järnvägen Saltholmen—Göteborg till Kungssten.

Till Stadsfullmäktige i Göteborg.

Uti skrivelse till stadsfullmäktige den 25 september 1945 har drätselkammarens andra avdelning gjort framställning angående ändring av stationsnamnet Stadsgränsen vid järnvägen Saltholmen—Göteborg till Kungssten.

Förevarande framställning leder sitt ursprung från en av styrelsen för Älvsborgs kommunalförening genom sitt arbetsutskott till stadsfullmäktige den 21 november 1944 avläten, av stadsfullmäktiges ordförande till drätselkammarens, å andra avdelningen, gatunamnsberedning för övervägande överlämnad skrivelse, vilken har följande innehåll:

*Styrelsen för
Älvsborgs
kommunals
förening.*

»Sedan införlivningen av Västra Frölunda jämte Älvsborgs municipalsamhälle blivit ett faktum, kommer namnet 'Stadsgränsen' att vara — så att säga — missvisande.

Älvsborgs kommunalförening har sedan länge haft sin uppmärksamhet riktad på saken och funnit att intresset för en namnändring är mycket starkt, vilket ju också framgår av nyligen publicerade tidningsartiklar i denna fråga.

Det är dock inte endast namnet Stadsgränsen som önskas utbytt. Invånarna i de s. k. Ekebäckssbergen anse också tillfället vara lämpligt att helt få bort det vanryktade Ekebäcksnamnet.

Sedan ett 20-tal år tillbaka har detta område betecknats som 'Västra Frölunda oroliga hörn', 'Västra Frölunda slumkvarter' etc.

På de senaste 10 å 15 åren hava inga oroligheter förekommit där mer än annorstädes, snarare tvärtom enligt polisens utsago. Befolkningen inom ovan nämnda område utgöres till minst 90 procent av hederliga, redbara och präktiga arbetare, vilka genom eget arbete förvandlat de öde och grå bergen till små grönskande trädgårdstäppor. Dessa 'ekebäcksbör' anse att det skulle hava en viss psykologisk betydelse i kampen för ett bättre anseende, om namnet Ekebäck helt bortelimineras från Älvsborgsområdet. Älvsborgs kommunalförening har även behandlat denna fråga och funnit den värd beaktande.

Vid styrelsens sammanträde måndagen den 13 november 1944 beslöts att hos Göteborgs stadsfullmäktige hemställa att följande förslag till namnändringar inom Älvsborgsområdet måtte bifallas samt tillämpas efter årsskiftet 1944—1945:

- att namnet Stadsgränsen utbytes mot Kungssten,*
- att Ekebäcksgatan omdöpes till Kungsstensgatan, samt*
- att Ekebäck ändras till Ekehöjd.*

Motiveringen för dessa förslag äro följande:

- 1) att Stadsgränsen tidigare benämnts Kungssten, vilket framgår dels av

omnämmande i 'Det forna Majorna' av överlärare Axel Rosén samt 'Bohuslänska ortsnamn' av professor Lindroth, dels ock av att personer som ännu finnas i livet och vilka som barn bodde här kallades 'Kungsstensbarnen', 'Kungsstenspojarna' etc.,

2) att Ekebacksgatan börjar just vid den plats där den s. k. Kungsstenen ligger och därför lämpligen kan omdöpas till Kungsstensgatan, samt

3) att Ekehöjdsgatan leder *upp* till Ekeback, varför detta *höjdområde* lämpligen bör kunna kallas Ekehöjd.»

*Gatunamns-
beredningen.*

Drätselkammarens gatunamnsberedning har härefter den 30 maj 1945 till stadsfullmäktiges ordförande avlätit följande svarsskrivelse:

»Till drätselkammarens gatunamnsberedning har för övervägande överlämnats en till stadsfullmäktige ställd skrivelse från Ävsborgs kommunalförening rörande vissa namnändringar inom förutvarande Ävsborgs municipalsamhälle. I anledning härav får beredningen anföra följande.

Kommunalföreningen föreslår på i skrivelsen anförda skäl, *att* namnet Stadsgränsen utbytes mot Kungssten, *att* Ekebacksgatan omdöpes till Kungsstensgatan, *samt att* Ekeback ändras till Ekehöjd.

Namnet Stadsgränsen har enligt uppgift fastställts av styrelsen över stadens spårvägar som namn på station vid den koncessionerade järnvägslinjen Saltholmen—Göteborgs järnväg. Beredningen har till styrelsen överlämnat transumt av kommunalföreningens skrivelse samt för sin del tillstyrkt, att namnet Stadsgränsen utbytes mot Kungssten.

De av kommunalföreningen anförda skälen för ändring av namnet Ekebacksgatan, anser beredningen icke vara övertygande. Gatunamnet anknyter till hemmanet Ekeback. Hemmanets namn går tillbaka till 1550-talet. Det vore beklagligt om detta gatunamn nu skulle försvinna. Ifråga om Ekeback, som föreningen föreslår ändrat till Ekehöjd, får beredningen framhålla, att det förra namnet är ett stadsdelsnamn, som ingår i tomtbeteckningar, vilka skola fastställas av magistraten. Beredningen har beslutat underrätta förrättningsmannen för upprättande av registerkarta om framställningen.»

Vidare har gatunamnsberedningen uti skrivelse den 30 maj 1945 till styrelsen över stadens spårvägar anført följande:

»Styrelsen för Ävsborgs kommunalförening har i skrivelse till stadsfullmäktige hemställt bl. a. att namnet Stadsgränsen utbytes mot namnet Kungssten. Skrivelsen, som i transumt bifogas, har av stadsfullmäktiges ordförande överlämnats till drätselkammarens gatunamnsberedning för övervägande.

Namnet Stadsgränsen har enligt uppgift fastställts av styrelsen över stadens spårvägar som namn på station vid den koncessionerade järnvägslinjen Saltholmen—Göteborg. Ändring av namnet torde således ankomma på styrelsen. Gatunamnsberedningen finner för sin del de anförda skälen för det ifrågasatta namnutbytet vara starka. Namnet Kungssten är säkerligen mycket gammalt. Det anknyter till en stor sten, den s. k. Kungsstenen, nedanför bergstupet vid spårvägens station 'Stadsgränsen'. Vid denna sten äro flera sägner fästade. Namnet stadsgränsen kan nu giva anledning till misstag. Detta namn är sent tillkommet samt saknar nu relevans och historiskt intresse.

Under åberopande av vad här anförts, får gatunamnsberedningen tillstyrka, att namnet Stadsgränsen utbytes mot *Kungssten*.»

Under ärendets behandling hos spårvägsstyrelsen har spårvägsdirektören Th. Vidlund den 15 september 1945 till styrelsen avgivit följande yttrande: Spårvägs-
styrelsen

»Drätselkammarens gatunamnsberedning har med skrivelse den 30 maj 1945 till spårvägsstyrelsen översänt utdrag av Älvsborgs Kommunalförenings skrivelse till stadsfullmäktige ang. framställning om ändring av namnet Stadsgränsen till *Kungssten* jämte därtill fogad skrivelse från hr Johan Larsson, Långedrag i samma sak.

Gatunamnsberedningen tillstyrker, att namnet Stadsgränsen utbytes mot *Kungssten* och anför som stöd härför:

'Namnet Stadsgränsen har enligt uppgift fastställts av styrelsen över stadens spårvägar som namn på station vid den koncessionerade järnvägs-linjen Saltholmen—Göteborg. Ändring av namnet torde således ankomma på styrelsen. Gatunamnsberedningen finner för sin del de anförda skälen för det ifrågasatta namnutbytet vara starka. Namnet *Kungssten* är säkerligen mycket gammalt. Det anknyter till en stor sten, den s. k. Kungsstenen, nedanför bergstupet vid spårvägens station 'Stadsgränsen'. Vid denna sten äro flera sägner fästade. Namnet Stadsgränsen kan nu giva anledning till misstag. Detta namn är sent tillkommet samt saknar nu relevans och historiskt intresse.'

För spårvägens del medför namnändringen *dels* ommålning av destinationsskyltar och hållplatsskyltar, beräknad kostnad 3,000 kronor, och *dels* ändring av en hel del blanketter. Denna torde dock lämpligen kunna ske i samband med nytryck, varför man icke behöver räkna med några kostnader härför. Då namnändringen i övrigt icke synes medföra några större nackdelar för verket får jag härmed föreslå styrelsen besluta meddela gatunamnsberedningen, att styrelsen för sin del icke finner anledning motsätta sig det av beredningen tillstyrka förslaget.»

Uti skrivelse till drätselkammarens gatunamnsberedning den 17 september 1945 har spårvägsstyrelsen för egen del i ärendet anför:

»Med anledning av beredningens skrivelse till styrelsen över stadens spårvägar av den 30 maj 1945 med tillstyrkan, att namnet 'Stadsgränsen' utbyttes mot 'Kungssten', får styrelsen, med remisshandlingarnas återställande, såsom eget yttrande åberopa innehållet i bilagda, av spårvägsdirektören Th. Vidlund till styrelsen ingivna skrivelse av den 15 september 1945.»

Sedan dels stadsfullmäktiges ordförande och dels drätselkammarens gatunamnsberedning till drätselkammarens andra avdelning överlämnat de till ärendet hörande handlingarna, har ärendet varit föremål för ytterligare behandling hos drätselkammaren, i anledning varav stadens fastighetskontor genom byråchefen Fr. Gardler den 24 september 1945 avgivit en promemoria i ärendet, varav här skall intagas följande:

»För egen del får fastighetskontoret anför följande.

Kungl. Maj:t har genom resolution av den 3 maj 1907 på ansökan av dåvarande innehavarna av koncessionen å järnvägen Saltholmen—Göteborg fastställt namn å station och hållplatser vid järnvägen, däribland namnet Stadsgränsen. Avskrift av resolutionen bilägges. De sålunda fastställda namnen gälla fortfarande. Fråga om ändring av något av dessa namn torde, efter Göteborgs stads förvärfv av järnvägskoncessionen, böra underställas stadsfullmäktiges prövning. Av stadsfullmäktige godkänt ändringsförslag torde vidare, enligt vad å järnvägsbyrån inom Kungl. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelats, böra underställas styrelsen, för fastställelse.

*Drätsel-
kammaren*

Efter Västra Frölundas införlivning med staden fr. o. m. den 1 januari 1945 är namnet Stadsgränsen missvisande och olämpligt och bör fördensskull ändras. Mot det föreslagna nya namnet Kungssten har fastighetskontoret för sin del intet att erinra. De av namnändringen föranledda kostnaderna för spårvägen kunna bestridas av dess tillgängliga medel.

Den av Älvsborgs kommunalförening gjorda framställningen om ändring jämväl av namnen Ekebacksgatan och Ekeback torde däremot av skäl som gatunamnsberedningen anför, icke böra föranleda någon vidare åtgärd.

Fastighetskontoret får sålunda hemställa, att drätselkammarens andra avdelning ville föreslå stadsfullmäktige att besluta:

1:o) att för sin del godkänna, att namnet Stadsgränsen å station vid järnvägen Saltholmen—Göteborg ändras till Kungssten; och

2:o) att i skrivelse till Kungl. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anhålla om fastställelse av ifrågavarande namnändring.»

Drätselkammarens, å andra avdelningen, ovannämnda skrivelse till stadsfullmäktige den 25 september 1945 har denna lydelse:

»Med resolution av den 13 juni 1945 har stadsfullmäktiges ordförande till drätselkammarens andra avdelning, för de åtgärder som ansåges påkallade, översänt av drätselkammarens gatunamnsberedning honom tillställda handlingar i ärende angående framställning från Älvsborgs kommunalförening om vissa namnändringar inom f. d. Älvsborgs municipalsamhälle.

I anledning härav får avdelningen, som från stadens fastighetskontor i ärendet mottagit bilagda promemoria av den 24 september 1945, med överlämnande av samtliga till ärendet hörande handlingar och åberopande av förberörda promemorias innehåll hemställa, att stadsfullmäktige ville besluta på sätt fastighetskontoret föreslagit.»

Efter att hava i ärendet hört kanslichefen Olof Johnsson finner stadskollegiet sig böra tillstyrka bifall till den nu ifrågavarande framställningen. Fördensskull får kollegiet i enlighet med drätselkammarens, å andra avdelningen, förslag i ärendet hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta:

1:o) att för sin del godkänna, att namnet Stadsgränsen å station vid järnvägen Saltholmen—Göteborg ändras till Kungssten; och

2:o) att i skrivelse till Kungl. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anhålla om fastställelse av ifrågavarande namnändring.

Det skall anmärkas, att vid ärendets behandling hos stadskollegiet förekommit skiljaktiga meningar, i det att yrkanden framställdts, dels att kollegiet måtte besluta att tillstyrka bifall till drätselkammarens, å andra avdelningen, förslag i ärendet och dels, att kollegiet måtte besluta att avstyrka bifall till detsamma. Vid i anledning härav verkställd omröstning hava herrar Jungen, Fagerberg, Westergren, Söderberg, Andersson och Löfvenius röstat för bifall till drätselkammarens förevarande förslag, under det att vice ordföranden, herr Hansson, herrar Ohlson och Hulthén samt ordföranden, herr Dahlström, röstat för avslag å detsamma. Med sex röster mot fyra har kollegiet sålunda beslutat att tillstyrka bifall till drätselkammarens, å andra avdelningen, i ärendet framlagda förslag.

Göteborg den 3 oktober 1945.

På stadskollegiets vägnar:

AXEL A. DAHLSTRÖM.

Eric Dunberger.